

Svanen Förskolas

*Plan mot kränkande behandling
och diskriminering*

Samt

Likabehandlingsplan

2017/2018

En röst - Doreen

*Du får inte strunta i min önskan,
du kan inte vägra mig min plats.
Du kan inte låtsas jag är viktig,
för att sen behandla mig som last.*

*Du kan inte låtsas du inte ser mig,
du får inte blunda mer för mig.
Jag är här och du ska ge mig,
allt du vill att jag ger till dig.*

*Jag har en röst och den ska ni få höra,
den kommer eka ut så länge som jag finns.
Och det finns ingenting som ni kan göra,
ni ska få se jag blir någon ni minns.*

*Ni kan inte längre gå förbi oss,
ni kan inte göra som ni vill.
Vi är dem som visar vägen,
utan oss står hela världen still.*

*Så ta en hand och håll hårt i den,
vi kan gå tillsammans i det här.
Evigt enade i alla tider,
framtid se oss för vi kommer här.*

*Vi har en röst och den ska ni få höra,
den kommer eka ut så länge som vi finns.
Och det finns ingenting som ni kan göra
Ni ska få se att vi blir några ni minns*

Innehållsförteckning

Grunduppgifter.....	4
Lagar & regler.....	5
Delaktighet – barn, vårdnadshavare, personal.....	7
Utvärdering av förra årets plan.....	9
Utvärdering av utvecklingsområden 2016/2017.....	10
Kartläggning & Analys.....	11
Analys av enkätsvar.....	12
Utvecklingsområden 2017/2018.....	13
Främjande arbete.....	14
Förebyggande arbete.....	15
Åtgärdande arbete.....	16
Rutiner för akuta situationer.....	17
Regler om aktiva åtgärder mot diskriminering.....	18
Våra mål utifrån diskrimineringsgrunderna.....	19
Juridiska begrepp.....	20
Diskrimineringsgrunder, förklaring och exempel.....	22
Bilaga 1: Svanens barnhälsa.....	26
Bilaga 2: Årshjul för likabehandlingsarbetet.....	27
Bilaga 3: Händelserapport.....	28
Bilaga 4 Barnenkät.....	30

Grunduppgifter

Svanen förskola

Planen gäller från 2017-09-15

Planen gäller till 2018-09-14

Ansvariga för planen är Svanens Barnhälsa

Christina Häll Isaksson, förskolechef

Sofie Berglund Ernman, kurator

Bettan Olsson Thunberg, genuspedagog

Filosofin i Reggio Emilia betonar vikten av att respektera skillnader och olikheter men också människors ömsesidiga beroende.

Om vi vill ha ett demokratiskt samhälle måste vi ha en förskola som lever demokrati!

Utifrån att vårt samhälle är fullt av ojämlika strukturer och invanda mönster är det viktigt att vi arbetar för att motverka dessa., för att inte reproducera rådande normer.

Genom den pedagogiska dokumentationen analyserar vi hela tiden vår verksamhet för att främja en jämlik och jämställd förskola.

Vi arbetar för jämlikhet och för allas lika värde.

Lagar och regler

(Lika rättigheter i förskolan – handledning s. 60-61)

<http://www.do.se/sv/Material/Forebygga-diskriminering-och-krankande-behandling-i-forskolan/>

Diskrimineringsombudsmannen (DO) har tillsyn över diskrimineringslagen och Barn- och elevombudet vid Skolinspektionen har tillsyn över den del i skollagen som rör kränkande behandling.

Regelverk

Diskrimineringslag (2008:567)

Skollag (2010:800)

Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Skolverkets allmänna råd och kommentarer för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10).

För att bedöma vad som kan krävas av en plan mot diskriminering och kränkande behandling har DO använt sig av både lagtexterna, förordningen och följande propositioner som ligger till grund för lagarna.

Proposition 2005/06:38, Trygghet, respekt och ansvar – om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever

Proposition 2007/08:95, Ett starkare skydd mot diskriminering.

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, antogs 1989. Tanken med konventionen är att skapa ett samhälle som respekterar barnen i alla sammanhang. Konventionen ska också stärka barns roll både i familjen och i samhället i stort. Kapitel 6 i skollagen, Åtgärder mot kränkande behandling, grundar sig bland annat på barnkonventionens artikel 2, 3, 6, 12, 19 och 28. Dessa artiklar är därmed särskilt relevanta för likabehandlingsarbetet.

Artikel 2: Alla barn har lika värde och lika rättigheter. Inget barn ska diskrimineras. Det innebär bland annat att barn inte får diskrimineras på grund av exempelvis härkomst, funktionsnedsättning eller religion. Vidare får barn inte diskrimineras i förhållande till vuxna eller andra barn.

Artikel 3: Barnets bästa ska komma i främsta rummet, i alla situationer där åtgärderna på något sätt påverkar barn. Det gäller till exempel barnets utbildning, välfärd och hälsa.

Artikel 6: Handlar om att skapa en miljö för barnet som ger bästa tänkbara möjligheter till överlevnad och utveckling.

Artikel 12: Handlar om barnets rätt att uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller barnet.

Artikel 19: Alla barn har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld, utnyttjande och vanvård när de är i föräldrarnas, andra vårdnadshavares eller annan persons vård. Samhället ska ha olika sociala program för att ge barnet och den som har hand om barnet stöd, liksom på andra sätt arbeta förebyggande.

Artikel 28: Alla länder som skrivit under barnkonventionen ska verka för ordning i skolan, utan att kränka barn och elevers värdighet.

Delaktighet – barn, vårdnadshavare, personal

Barnens delaktighet

Vi uppmuntrar barnen till dialog, att uttrycka sig, utbyta tankar, upplevelser och åsikter genom materialrikedom, aktiviteter och olika mötesformer.

Barnen är också delaktiga genom den årliga enkätundersökningen/intervjun vi gör med alla barn på avdelningarna 3-4 år + 4-5 år, enskilda barnintervjuer om trivsel och trygghet. Fr.o.m. hösten 2017 genomförs intervjuerna under november. Om det framkommer något av vikt som behöver förändras så har vi då tid att genomföra dessa förändringar innan barnen går vidare till förskoleklass. Se bilaga 3.

En grupp med barn har tillsammans med en pedagog skrivit och ritat en mer barnvänlig variant av planen, kallad Svanens röst. Pedagogerna på respektive avdelning går igenom planen med barnen, anpassat utifrån barnens ålder och mognad.

Denna används aktivt som verktyg i likabehandlingsarbetet på avdelningarna

Vårdnadshavares delaktighet

Vi månar om att ha en Välkomnande atmosfär där vi gör allt för att "kroka arm" med våra vårdnadshavare och andra för barnen, viktiga vuxna, i det dagliga arbetet och i alla våra möten. Vi anser att detta skapar delaktighet och inflytande.

Under höstens inskolning eller vid annat lämpligt tillfälle, går pedagogerna igenom och diskuterar planen med varje vårdnadshavare.

Planen bör finnas med på alla utvecklingssamtal och aktualiseras vid behov

Planen finns lättillgänglig på varje avdelning och vårdnadshavare uppmanas att läsa planen, kommentera och lämna synpunkter.

Personalens delaktighet

För att likabehandlingsarbetet ska fungera så måste personalen hålla sig uppdaterade, och alla har ett ansvar för att kritiskt granska den egna verksamheten, sitt eget görande och tänkande, för att hålla värdegrunden levande.

Svanens vision = Svanens värdegrund - basen för vårt demokratiska arbete inklusive likabehandlingsarbetet, är en gemensam framtagen plattform som ständigt hålls levande genom våra olika forum. Vi arbetar kontinuerligt med de värden vi tydliggjort i vår vision. Alla som arbetar på förskolan följer de demokratiska värden som vår plan bygger på och arbetar för att öka medvetenhet kring hur samhällsnormer och föreställningar påverkar oss.

Varje avdelning lämnar in en skriftlig utvärdering av planen samt beskriver hur de arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande.

Planen går ut till alla avdelningar för återkoppling innan den fastställs i Svanens barnhälsa och i gruppen Pedagogiska samordnare.

Varje avdelning ska i början av höstterminen formulera minst ett mål om hur avdelningen ska jobba utifrån planen. Utöver målet ska avdelningarna beskriva vilka insatser som ska göras för att nå målet samt formulera vad som avgör om målet är uppnått eller inte.

Minst ett APT och/eller del av kompetensutvecklingsdag/termin bör fokusera på värdegrundsfrågorna

Avdelningarna erbjuds reflektion med genuspedagog en gång per månad. Till dessa reflektioner ska avdelningen ha med sig observationer utifrån t ex avdelningens egna mål för likabehandlingsarbetet.

Utvärdering av förra årets plan

Alla avdelningar har utvärderat förra årets utvecklingsområden samt planen som helhet. Vi har inte kunnat dra några slutsatser av de anmälningar utifrån kränkning/diskriminering som gjorts, eftersom antalet anmälningar är för få.

Vi har också gjort en sammanställning av val av kamrater – ur både könsperspektiv, "hierarkiskt perspektiv" och kamratval.

Jämfört med förra året ser vi att ännu fler barn blivit valda med namn, även om ökningen är liten. I de fall ett barn inte namngivits ser vi att det i hög grad hör ihop med närvaron på förskolan, men också status i gruppen.

På de flesta avdelningar väljer barnen kamrater över könsgränserna. Vi kan se en förändring bland de äldsta barnen, från höstens intervjuer jämfört med vårens intervjuer, där fler pojkar inte väljer flickor i sitt kamratval. Detta tror vi beror på att det i de båda grupperna det året var övervägande delen pojkar.

För att underlätta arbetet med att skriva händelserapporter har vi tagit fram en lathund för hur en ska skriva och vad en bör tänka på, denna har nu uppdateras under början på hösten 2017, för att bättre tydliggöra vad en kränkning är. Denna delas ut till alla avdelningar samt finns på Svanens intranät.

För inspiration och utveckling av arbetet med likabehandling har vår genuspedagog arbetat mer på avdelningsnivå detta läsår. Reflektion med alla avdelningar tillsammans med genuspedagog har också skett men i olika omfattning under året. Det har också erbjudits ett flertal föreläsningar och workshops inom värdegrundsområdet på Kreativt Centrum – en kreativ mötesplats för pedagoger i Norrköpings förskolor.

Svanens röst – den barnvänliga varianten av denna plan har uppdaterats med nya/aktuella bilder och används i värdegrundsarbetet med barnen.

Utvärdering av Utvecklingsområden 2016/2017

1. **Händelserapporter** – arbeta vidare med och utveckla arbetet kring anmälningar av trakasserier och diskriminering, då vi ser att anmälningarna återigen har sjunkit. Vi ser att det arbetas medvetet och strukturerat med detta på avdelningarna i det dagliga arbetet men inte dokumenteras. **NOLLTOLERANS** ska råda!
2. **Hitta kontinuitet i att reflektera & diskutera värdegrundsfrågor utifrån ett normkritiskt förhållningssätt** – Det har blivit en större kontinuitet genom att avdelningarna reflekterar med genuspedagog men behöver fortfarande bli tydligare kopplat till APT och/eller kompetensutvecklingsdagar då all personal kan vara delaktiga.
3. **Fungerande barnhälsa** – Vi behöver arbeta för att tydliggöra barnhälsans organisation och innehåll.
4. **Barn och pedagoger utvecklar förståelse för ordet "hen" och förtrogenhet med att använda det.** – Det arbetas vidare med användandet av ordet hen och att medvetandegöra sig själv och varandra, men i olika utsträckning. Vi behöver lägga till ett ännu mer aktivt arbete kring normkritiskt tänkande kring ordval om kön, familjer mm
5. **Avdelningarna formulerar konkret hur de tänker arbeta med minst ett utvecklingsområde utifrån planen.** – Alla avdelningar har satt upp mål utifrån planen men på olika nivåer och har kommit olika lång i arbetet med dessa samt med att kontinuerligt ta fram och aktualisera målen.

Kartläggning och analys

Årligen genomförd intervju med enskilda barn från 4 år och uppåt, observationer, pedagogisk dokumentation och samtal/reflektioner tillsammans med barn och vårdnadshavare.

85/95 barn har svarat. 31/35 flickor och 54/60 pojkar
De intervjuade barnen är 3-6 år.

1	<i>Berätta lite om förskolan – trivs du här?</i>	100%
2	<i>Jag är en bra kompis</i>	100 %
3	<i>Jag har någon att vara med på förskolan</i>	100 %
4	<i>Jag tycker att maten smakar gott på förskolan</i>	97,7 %
5	<i>Jag får ofta välja vad jag vill göra</i>	97,7 %
6	<i>Jag får ofta visa vad jag lärt mig</i>	95,2 %
7	<i>Jag får hjälp om jag behöver</i>	100 %
8	<i>Kan pojkar & flickor göra samma saker på fsk?</i>	Ja: 92,9 %
9	<i>Känner du dig som en flicka eller pojke?</i>	84,7 % biologiskt kön 9,4 % andra könet 8,2 % både och
10	<i>Känner du till Likabehandlingsplanen och/eller Svanens röst</i>	69,4 %

Analys av enkätsvar 2016

100 % av barnen tycker om att vara på förskolan.

100 % av barnen säger att de är en bra kompis.

Alla barn har kamrater på förskolan.

97,7 % tycker om maten.

97,7 % får välja vad de vill göra.

100 % får hjälp när de behöver, antingen av vuxna eller av en "fiffig kompis". Flera barn har uttryckt att de inte behöver någon hjälp, de kan allt själva.

När det gäller vårt, sedan flera år tillbaka, tidigare utvecklingsområde "Att få visa vad jag lärt mig" har våra siffror stigit igen, från 91 % förra året till 95,2 % i år.

92,9 % säger att flickor och pojkar kan göra samma saker på förskolan

84,7 % av våra barn känner sig som sitt biologiska kön. 9,4 % känner sig som det motsatta könet och 8,2 % känner sig som både flicka och pojke.

69,4 % av barnen känner till våra planer.

Analys: Våra siffror har överlag blivit bättre förutom kännedomen om planerna hos våra barn, där har siffrorna sjunkit.

När det gäller frågan om de känner sig som flicka, pojke eller annat så har fler svarat att de känner sig som motsatt kön och annat än förra året. Detta tolkar vi som att vi pedagoger har blivit mer medvetna i denna fråga och genom detta har ett öppnare och mer tillåtande klimat

Utvärdering/Uppföljning: *Kontinuerligt på Svanens barnhälsa samt maj 2017.*

Ansvariga: *Pedagog, genuspedagog, kurator och förskolechef*

Utvecklingsområde 2017/2018

- 1 **Händelserapporter** – Vi behöver fortsatt att arbeta att få till kontinuitet kring arbetet med kränkningar. **NOLLTOLERANS** ska råda! Vi behöver fortfarande se över aktiviteterna utomhus. Fler aktiviteter och mångfald av material ska erbjudas. Vuxna behöver fördelas i olika ansvarsområden över dagen. Vi behöver också förhålla oss till hur vi kan stötta varandra som pedagoger när någon "tangerar gränsen" till att kränka barn - diskutera tänkta och reella händelser.
2. **Hitta kontinuitet i att reflektera & diskutera värdegrundsfrågor utifrån ett normkritiskt förhållningssätt** – minst ett APT och/eller del av kompetensutvecklingsdag termin bör fokusera på värdegrundsfrågorna
3. **Barnhälsa** – Vi behöver bli bättre på att återkoppla mellan barnhälsa – avdelningar
4. **Arbeta ännu mer normkritiskt** t.ex. med ordval om kön, familjer mm kopplat till aktuell litteratur och som vi reflekterar gemensamt omkring tillsammans med genuspedagog
5. Vi fortsätter att sätta **upp konkreta mål för varje avdelning utifrån likabehandlingsplanen**, då vi sett att det har höjt medvetandet och kontinuiteten kring värdegrunden

Främjande arbete

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling och respekten för allas lika värde.

Med start 2015 uppmärksammade förskolorna i Norrköping Internationella barndagen med lyktor, sång och musik på ett av stadens torg. I år sker arbetet i samarbete med skola, förskolor, kultur/fritid i Norrköping samt andra förskolor i Sverige. Under hösten kommer alla barn och pedagoger, att på olika sätt uppmärksamma och arbeta barnkonventionen. Vi ger barnen en röst!

Mål

På Svanen arbetar vi aktivt med allas lika värde. Inget barn ska behöva riskera att bli utsatt för trakasserier, diskriminering eller kränkande behandling p.g.a. etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder, kön, könsidentitet eller könsuttryck eller sexuell läggning.

Alla vårdnadshavare skall med förtroende kunna lämna sina barn till Svanen, förvissade om att vi arbetar aktivt med dessa värden.

Både inne- och utemiljön ska erbjuda barn rika möjligheter till utforskande och aktiviteter under barnens hela vistelsetid på förskolan.

Uppföljning

Vi går igenom likabehandlingsplanen, utifrån barnens ålder och mognad, och arbetar kontinuerligt med den i det dagliga arbetet.

Vi arbetar utforskande i tema och projekt och med en tydlig struktur över dagen. Vi använder olika former av dokumentation för att synliggöra vår verksamhet.

Dokumentationen ligger till grund för reflektion för både barn och pedagoger.

Vi är medvetna om hur vi är goda förebilder – i samtal och i förhållningssätt. Vi tar många tillfällen till att på olika sätt bredda normer – ex. genom att prata om olika slags familjekonstellationer, ställa utmanande frågor osv. Våra olikheter skapar mångfald och vi försöker tänka på att lyfta dessa olikheter som styrkor. Dessa styrkor växer då från att vara individuella styrkor till gruppens styrkor och är ett sätt att arbeta med normer och allas lika värde. **Vi håller vår vision långt fram i medvetandet!** Vi väljer medvetet och med omsorg den litteratur vi köper in till barn och pedagoger.

Enhetens genuspedagog handleder och reflekterar tillsammans med pedagoger i det främjande likabehandlingsarbetet. Vi arbetar med härskartekniker, konflikthantering, demokrati- och värdegrundsfrågor samt arbetar med att synliggöra och ifrågasätta normer. Diskussioner och reflektioner kring kränkningar och om åldersnormer, makt & barnsyn, är samtidigt en främjande insats, som på sikt kan stärka barnens lika rättigheter och möjligheter på förskolan.

Vi har också en kurator knuten till förskolan, som vägleder både pedagoger och föräldrar i främjande, förebyggande och åtgärdande arbete.

Ansvariga: Pedagog, genuspedagog och kurator

Utvärdering/Uppföljning: Kontinuerligt på Svanens barnhälsa samt maj 2018

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet handlar om att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling som finns i just vår verksamhet, som identifierats i kartläggningen.

NOLLTOLERANS ska råda,

Aktivt arbete med barns delaktighet och inflytande.

Att vi är ansvarstagande, aktivt lyssnande och tydliga pedagoger med ett medvetet förhållningssätt.

Mål

- 1. Händelserapporter*
- 2. Hitta kontinuitet i att reflektera & diskutera värdegrundsfrågor utifrån ett normkritiskt förhållningssätt*
- 3. Barnhälsa*
- 4. Arbeta ännu mer normkritiskt*
- 5. Sätta upp konkreta upp mål för varje avdelning utifrån likabehandlingsplanen,*

Uppföljning

Att göra barn medvetna om att det är viktigt att respektera andra, men också att förvänta sig att själv bli respekterad. Alla är okränkbara! Vi arbetar aktivt med att våra olikheter berikar och uppmuntrar alltid till samlärande.

- Vi behöver dock fortsätta arbetet med händelserapporter för att få alla att systematiskt dokumentera när kränkningar sker. NOLLTOLERANS!*
- Att alltid hänvisa till planen i alla uppkomna situationer – både för barn och föräldrar samt ha med planen på möten*
- Att på vissa AP-möten & avdelningsmöten fokusera på värdegrundsfrågor*

Utvärdering/Uppföljning: Kontinuerligt på Svanens barnhälsa samt maj 2018

Ansvariga: Pedagog, genuspedagog och kurator

Åtgärdande arbete

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

När ett barn blivit utsatt för någon form av kränkande behandling ligger i första skedet ansvaret på närvarande pedagog, som samlar information om vad som hänt och samtalar skyndsamt med den som blivit utsatt och den som utfört kränkningen samt dokumenterar i en händelserapport. Ärendet delges avdelningens övriga pedagoger och för sedan ärendet vidare till förskolechef och barnhälsoteamet. Kartläggningen och åtgärderna följs, vid behov, upp inom två veckor.

Vi är också noga med att utredningen inte stannar upp vid ett "svart och vitt" tänkande – ett förlåt och sen är allt glömt. Vi arbetar för att alla inblandade ska gå ifrån med en förståelse av vad som hänt.

Pedagog ansvarar för information till berörda vårdnadshavare och till övriga pedagoger.

Förskolechef ansvarar för att dokumentationen arkiveras och delger huvudman.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Om personal misstänks för kränkning av barn så ansvarar förskolechef för utredningen. Utredningen dokumenteras och skickas vidare till huvudman.

Rutiner för uppföljning

Uppföljning sker i Svanens barnhälsoteam bestående av:

Förskolechef, kurator, genuspedagog & pedagog. Ansvarig pedagog medverkar i vissa ärenden.

Rutiner för dokumentation

Protokoll förs vid varje barnhälsoteam möte. Förskolechef och kurator ansvarar.

Ansvarsförhållande

Förskolechef ansvarar för åtgärd.

Förskolechef och kurator ansvarar för dokumentation

Ansvarig pedagog ansvarar för utredning.

Rutiner för akuta situationer
Se bilaga – Svanens barnhälsa

Policy

Det ska råda nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på Svanen.

Vi värnar om Allas Lika Värde!

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Genom enkät, kontinuerliga samtal med barnen och föräldrar samt aktiva, närvarande och lyhörda vuxna.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till (förutom avdelningspersonal):

*Christina Häll Isaksson, förskolechef

011-15 25 58

christina.hallisaksson@edu.norrkoping.se

* Bettan Olsson Thunberg, Genuspedagog

011-15 25 58

bettan.olssonthunberg@edu.norrkoping.se

*Sofie Berglund Ernman, Kurator

073-020 20 52

sofie.berglundernman@edu.norrkoping.se

Huvudman

*Sofie Lindén, utbildningsdirektör

011-15 33 02

sofie.linden@norrkoping.se

*Adam Olofsson - Verksamhetschef förskola

011-15 10 63

adam.olofsson@edu.norrkoping.se

Barn och elevombud, Norrköpings kommun

*Stephan Andersson

073 - 020 29 91

stephan.andersson@norrkoping.se

Regler om aktiva åtgärder mot diskriminering

Reglerna om aktiva åtgärder mot diskriminering finns i 3 kapitlet diskrimineringslagen. För förskolan, skolan och annan verksamhet som regleras i skollagen är en av nyheterna i diskrimineringslagen att skyldigheten att arbeta med aktiva åtgärder har utvidgats till att omfatta alla diskrimineringsgrunder.

Arbetet med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter ska omfatta diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder¹. Lagen medför skyldighet att genomföra arbetet med aktiva åtgärder enligt ett övergripande ramverk. Det finns också en skyldighet att ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Kravet på en likabehandlingsplan har ersatts med ett allmänt krav på skriftlig dokumentation.

¹ Det är tillåtet att särbehandla av skäl som har samband med ålder

- vid tillämpning av bestämmelser som tar hänsyn till ålder i förskolan. En sådan bestämmelse kan finnas till exempel i skollagen eller i någon annan förordning.
- om det finns ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Våra mål utifrån diskrimineringsgrunderna

Möjligheten till reflektion är en förutsättning för att lyckas i det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet med alla diskrimineringsgrunderna. Vi ska också se till att det finns litteratur för barn och vuxna som rör alla diskrimineringsgrunderna.

Kön

- Vi arbetar på att inte förutsätta personers kön/könstillhörighet utan ha ett öppet förhållningssätt och språkbruk
- Tänka på hur vi använder samtalsämnen, ord och tonfall, agerande och reaktioner som är könsrelaterade.
- Vi ska undvika att kategorisera efter kön
- Uppmuntra många olika gruppkonstellationer

Könsövergripande identitet eller uttryck

- Vi ska undvika att använda begrepp som "vi" och "dom"
- Vi ska inte förutsätta personers kön/könstillhörighet
- Vi granskar våra material och miljöer

Etnisk tillhörighet

- Vi ska tänka på att lyfta fram olika språk som talas i gruppen
- Vi ställer öppna frågor om vad som hänt på ledigheter
- Material och litteratur som visar mångfald
- Vår årliga interkulturella trädgårdsfest samt vår ljusfest

Religion eller annan trosuppfattning

- Uppmärksamma olika högtider – med hjälp av vår mångkulturella almanacka

Funktionsvariation (-nedsättning)

- Lyfta fram olika kompetenser och kunskaper i olika sammanhang
- Underlätta för ALLAS olikheter b.la. genom att aktivt arbeta med pedagogisk kartläggning och handlingsplan

Sexuell läggning

- Inte förutsätta hur en person eller familj ser ut – öppna frågor
- Se över dokument och blanketter så att de är könsneutrala och har öppna frågor

Ålder

- Språket – att uppmärksamma barn på ett sätt som inte reproducerar makthierarkier kopplat till ålder

Juridiska begrepp

(Lika rättigheter i förskolan – handledning s. 52-59)

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Bristande tillgänglighet (www.do.se)

Från och med den 1 januari 2015 ingår bristande tillgänglighet som en ny form av diskriminering i diskrimineringslagen. Det nya förbudet mot diskriminering ska bidra till att öka tillgängligheten i samhället så att människor med funktionsnedsättning kan delta på likvärdiga villkor

Vad innebär bristande tillgänglighet?

Med bristande tillgänglighet menas att en person med funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder – förklaring och exempel

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/O3:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och mamma, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandlingen gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola eller specialskolan. En sådan bestämmelse kan vara skollagen eller grundskoleförordningen.*
- särbehandlingen har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga. Det gäller till exempel åldersgränserna för tillträde till gymnasium, vuxenutbildning och SFI. När skyddet mot åldersdiskriminering infördes gjorde regeringen en översyn av alla bestämmelser inom utbildningsväsendet. Regeringen hittade inte några bestämmelser som skulle strida mot förbudet.*

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]

Bilaga 1 - Svanens Barnhälsa

2017-10-19

SVANEN FÖRSKOLA

SVANENS BARNHÄLSA LÄSÅRET 2017/2018

Möte	Tidpunkt	Ärende	Deltagare
<u>Lilla Barnhälsan</u>	Torsdagar kl.8.30-9,30 Samtalsrummet	<ul style="list-style-type: none"> Samordningsmöte 	<ul style="list-style-type: none"> Kurator Förskolechef Aktuell mentor
<u>Stora Barnhälsan</u>	Torsdagar kl. <u>9.00-10.30</u> 24/8 26/10 14/12	<ul style="list-style-type: none"> Främjande arbete Plan mot diskriminering och annan kränkande behandling samt Likabehandlingsplan Barnärenden 	<ul style="list-style-type: none"> Kurator Förskolechef Genuspedagog Pedagog Vid behov: Mentor
<u>Akutmöte</u>	<u>Samma dag</u>	<ul style="list-style-type: none"> Trakasserier, kränkningar eller annan signal om akuta missförhållanden. Dokumenteras och lämnas omgående vidare till <u>barnhälsan</u> 	Pedagog vänder sig till barnhälsan, dessa vidtar erforderliga åtgärder.
<u>Centrals elevhälsans förskoleteam inkl. Konsultativa teamet</u>	<u>Måndagar</u> Utbildningskontoret Kontakt sker via förskolechef eller kurator	<ul style="list-style-type: none"> Teamets uppdrag är att vara en kunskapsresurs till berörd personal Bidra direkt såväl som indirekt med stöd till det enskilda barnet/eleven med behov av särskilda rättigheter. 	<ul style="list-style-type: none"> Teamledare Psykolog Specialpedagog Kurator Socialsekreterare BVC-sköterska

Stora elevhälsan:

Förskolechef - Christina Häll Isaksson 073-020 26 26 el. 15 25 58

Kurator - Sofie Berglund Ernman 073-020 20 52

Genuspedagog - Bettan Olsson Thunberg 011- 15 25 5

Myndighetskontor för barn-ungdom 011 - 15 26 15

(socialkontor)

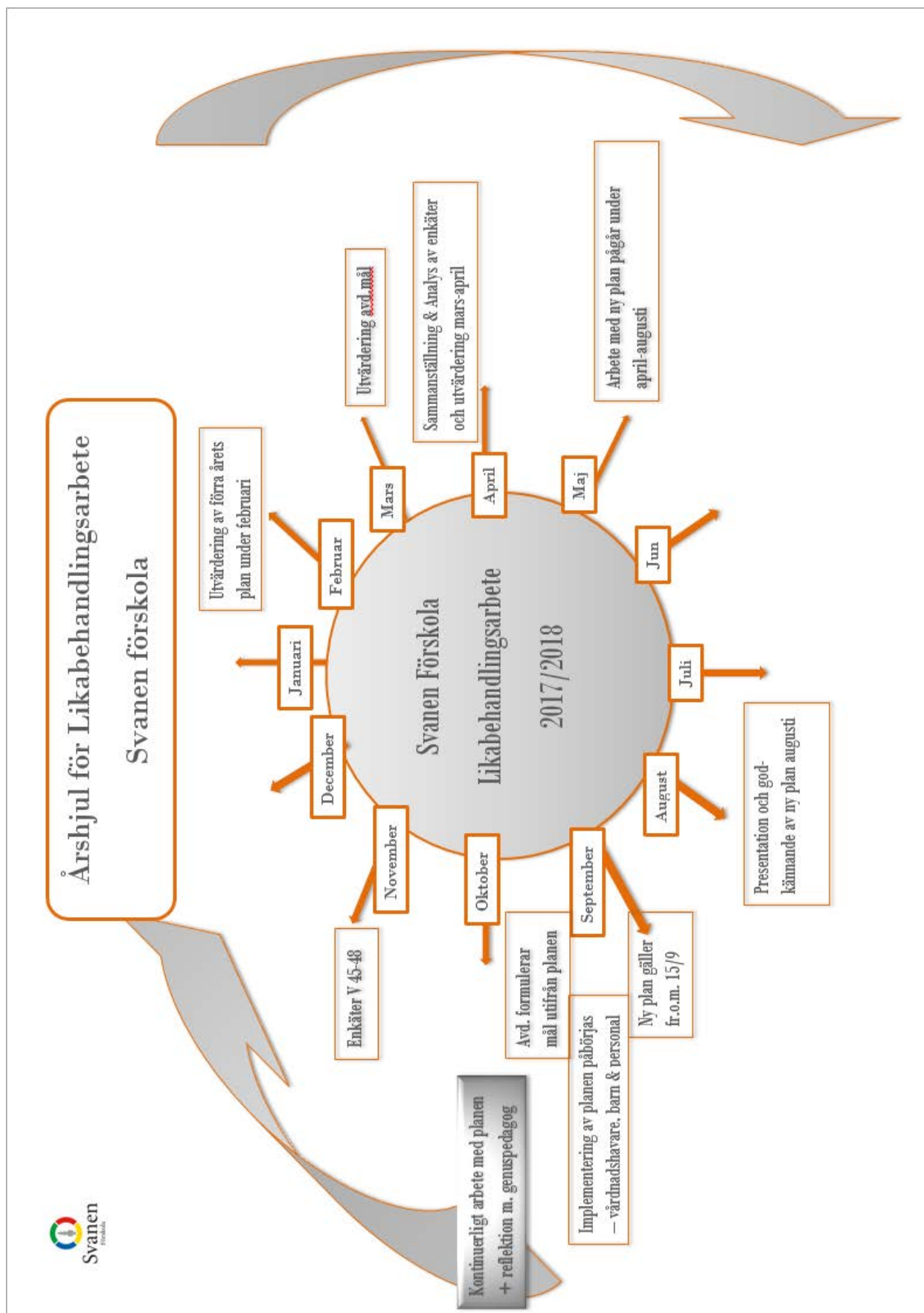
Svanens mentorer - Medverkar i aktuellt ärende

→ www.norrkopings.se

Vrinnevigatan 24, 603 58 Norrköping. Expedition: 011-15 25 58

Bilaga 2 - Årshjul för Svanens likabehandlingsarbete

2014-09-04

Händelserapport/ Rapport om kränkande behandling

Enhet:	
Vad gäller händelsen/kränkningen: 	
Datum, plats och tidpunkt för händelsen/kränkningen:	
Hur och av vem har händelsen/kränkningen utretts:	
Vad visade utredningen: 	
Reflektion och främjande tankar om situationen: 	
Datum för kontakt med föräldrarna: -	
Dokumentation av föräldrakontakt: - 	
Datum för uppföljning: <input type="text"/>	Ärendet avslutat
Åtgärdsprogram finns: Ja ☐ Nej	
Åtgärder för att förhindra fler händelser:	☐ Skaderapport till skolhälsovården ☐ Anmälan om arbetsskada ☐ Anmälan till polisen ☐ Anmälan till Primär ☐ Anmälan till arbetsmiljöinspektionen ☐ Anmälan till socialtjänsten ☐ Anmälan till Svanens elevhälsa

Poadress:
Norrköpings kommun
Utbildningskontoret
601 81 Norrköping

Besöksadress:
Drottninggatan 24

Telefon:
011-15 00 00

Telefax:

E-post:
utbildningskontoret@norkoping.se
Inlämnat:
www.norkoping.se

Åtgärder för förhindra fler kränkningar

Har plan mot diskriminering och kränkandebehandling använts: Ja Nej

Mina kollegor har tagit del av rapporten: Ja Nej

Underskrift

Datum: Befattning:

.....

Underskrift

Namn/Ärtydligande /

Mottagits av genuspedagog/kurator, sign: _____

Förskolechef underskrift: _____

Vidarebefordrats till verksamhetschef, Barbro Vallhagen: / 20,

Bilaga 4 - Enkät

Enkät barn 4-6 år Svanen Förskola Ht. 2016 (+ Vt. 2017 Tellus)

Namn:

Avdelning:

1	Vad tycker du om att vara på Svanen? Vad är bra? Finns det något som inte är så bra?	
2	<i>Berätta hur en bra kompis är. Hur vet du att någon är en bra kompis?</i>	
3	Berätta vem/vilka du brukar vara med på förskolan	
4	Vad du tycker om maten på förskolan	
5	Brukar du ofta få välja vad du vill göra på förskolan	
6	<i>*När & hur får du visa vad du lärt dig? Vad du lärt dig på förskolan Kan du något nu som du inte kunde förut?</i>	
7	Berätta vad som händer om du behöver hjälp med något	
8	Känner du dig som flicka, pojke eller annat?	
9	Kan flickor och pojkar göra samma saker? Vad?	
10	Känner du till Likabehandlingsplanen & Svanens röst? <i>(utseende och/eller innehåll)</i>	